Imaszőnyeg - hatoszlopos

Textil- és viseletgyűjtemény

Leltári szám:	51.114.1
Készítés ideje:	17. SZÁZAD 1. FELE
Készítés helye:	Nyugat-Anatólia; Ladik (feltehetően)
Anyag:	gyapjú
Technika:	gördesz (szimmetrikus) csomózás
Méretek:	hosszúság: 188 cm szélesség: 135 cm csomósűrűség: 1326 csomó/dm2

A szőnyeg az Iparművészeti Múzeum gyűjteményében őrzött hatoszlopos, hatszögű kartusok sorából álló bordűrrel keretezett Ladik típusú szőnyegének egyik legkülönlegesebb rajzú darabja. Vörös színű, hármas tagolású imafülkéjét 1+2+2+1 megosztásban talapzaton álló, karcsú oszlopok tartják. Az imafülke (*mihrab*) feletti nyers színű orommezőt középen két fogazott szélű levél közé fogott palmetta, kétoldalt kék-két, egymásba kapcsolódó, arabeszkszerű sarlós levél közé fogott, fogazott szélű rozetta tölti ki. A szőnyeg különlegessége a boltív felett vízszintesen futó sáv, az ún. fríz, melyet Mohamed próféta nevének kartusokba foglalt, szögletes formákká stilizált arab betűs (*kúfi*) felirata díszít. (Hasonló fríz látható a brassói Fekete templom egyik 17. század végén készült hatoszlopos szőnyegén is.)

Bordűrjének fő sávjában a váltakozó színű, nyújtott hatszögű kartusok felhőszalagokkal keretezett rozettákat foglalnak magukba, belső melléksávjában rozettákkal váltakozó életfa-motívumok, a külsőben sötét alapon fehér csillagokkal váltakozó felhőszalagok sora fut.

A szőnyeg az Iparművészeti Múzeum első főigazgatója, Ráth György (1828–1905) gyűjteményéből származik, s egykor a direktor dolgozószobájának falát díszítette Városligeti fasori villájában.

A török és iráni szőnyegek már a 17. századi magyar főúri háztartásokban is kedveltek voltak. Az irániaknál kisebb méretű török szőnyegeket ritkán tették földre, az írott források általában asztalterítőként, ágyterítőként, falikárpitként említik, de pompás török szőnyegek díszítették temetéskor a ravatalt, az ünnepi- vagy hadisátrak belsejét, valamint a templomi ülőhelyeket vagy a szószék karzatát is. Az itt bemutatott szőnyeghez hasonló díszítményű és színezésű, a 17–18. század fordulójára datálható szőnyegek nagy számban maradtak fenn az erdélyi egyházi és múzeumi gyűjteményekben.

Irodalom

- Pásztor Emese: *Oszmán-török szőnyegek az Iparművészeti Múzeum gyűjteményéből*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2007. - Nr. 37.
- Franses Michael: *In Praise of God: Anatolian Rugs in Transylvanian Churches*. Sakip Sabanci Museum, Istanbul, 2007. - p. 92., Nr. 32.
- Szerk.: Horváth Hilda: *Egy magyar polgár. Ráth György és munkássága*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2006. - 6., 58. kép
- Szerk.: Pataki Judit: *Az idő sodrában. Az Iparművészeti Múzeum gyűjteményeinek története*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2006. - Nr. 73. (Pásztor Emese)
- szerző: Batári Ferenc: *Oszmán-török szőnyegek. Az Iparművészeti Múzeum gyűjteményei I*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1994. - Nr. 69.
- Szerk.: Voit Pál, László Emőke: *Régiségek könyve*. Gondolat Kiadó, Budapest, 1983. - 64. színes kép
- Csányi Károly: *Erdélyi török szőnyegek kiállításának leíró lajstroma*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1914. - Nr. 279.
- *Az 1896-iki Ezredéves Országos Kiállítás. A Történelmi főcsoport hivatalos katalógusa*. Kosmos Műintézet, Budapest, 1896. - Nr. 6351.

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum
dots.hu PDF generator